യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 97

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
സംവിന്മയത്വാജ്ജഗതഃ സ്വപ്നസ്യ പരമാത്മനഃ .
ബ്രഹ്മാകാശതയാ സർവം ബ്രഹ്മൈവേത്യനുഭൂയതേ .. 1
ഭ്രമസ്യ ചാതിദൃശ്യത്വാദദൃശ്യത്വാന്മഹാചിതേഃ .
മദശക്തിവദാത്മേതി സത്യതാസ്യാപി യുജ്യതേ .. 2
അസത്ത്വാദ്ദൃശ്യവിശ്രാന്തേരലഭ്യത്വാന്മഹാചിതേഃ .
ഉപലബ്ധുരഭാവാച്ച ശൂന്യനാമ്നീവ സത്യപി .. 3
ചിന്മാത്രം പുരുഷോഽകർതാ സമേത്യവ്യക്തതോ ജഗത് .
ഏവംദൃഷ്ടേഃ സത്യമേതദേവമർഥാനുഭൂതിതഃ .. 4
വിവർതോ ബ്രഹ്മണോ ദൃശ്യമിത്യേവംവാദിനോഽപി സത് .
മതമേവംസ്വരൂപാണാമർഥാനാമനുഭൂതിതഃ .. 5
പരമാണുസമൂഹാത്മ ജഗദിത്യപി സത്യതഃ .
സംവേദ്യതേ യഥാ യദ്യത്തത്തഥൈവാനുഭൂതിതഃ .. 6
യഥാ ദൃഷ്ടം തഥൈവേദമിഹ ലോകേ പരത്ര ച .
നാസന്ന സദിതി പ്രൗഢാ സത്യമാധ്യാത്മികീ ഗതിഃ .. 7
ബാഹ്യമേവാസ്തി നാസ്ത്യന്യദിത്യന്യേ സത്യവാദിനഃ .
സ്വാത്മന്യക്ഷഗണാതീതം പ്രാപ്നുവന്തി ന തേ യതഃ .. 8
അനാരതവിപര്യാസദർശനാത്ക്ഷണഭങ്ഗധീഃ .
യുക്തൈവ തദ്വിദാമാദ്യം സർവശക്തി ഹി തത്പദമ് .. 9
കലവിങ്കഘടന്യായോ ധർമ ഇത്യപി തദ്വിദാമ് .
തഥാത്മസിദ്ധേർമ്ലേച്ഛാനാം തദ്ദേശേഷു ന ദുഷ്യതി .. 10
സമാഃ സന്തശ്ച വിപ്രാഗ്നിവിഷാമൃതമൃതിഷ്വപി .
ഭാന്ത്യേവം തദ്വിദാം സർവമിദം സർവാത്മകം യതഃ .. 11
സ്വഭാവസിദ്ധമേവേദം യുക്തമിത്യേവ തദ്വിദാമ് .
അന്വിഷ്ടാ യാതി നോ പ്രാപ്തിം ബുദ്ധിമത്സർവകർതൃതാ .. 12
ഏകഃ സർവത്ര കർതേതി സത്യം തന്മയചേതസാമ് .
സോഽയം നിശ്ചയവാൻസോഽത്ര തദാപ്നോതീത്യബാധിതമ് ..13
അയം ലോകഃ പരശ്ചാസ്തി സ്നാനാഗ്ന്യാദി ച നേതരത് .
ഏതദേതാദൃശം സത്യം വിദ്ധി ഭാവിതഭാവനമ് .. 14
അശേഷം ശൂന്യമേവേതി ബൗദ്ധാനാമേതദേവ സത് .
ലഭ്യതേ തദ്വിചാരേണ യത്ര കിംചന നൈവ ഹി .. 15
ചിതിശ്ചിന്താമണിരിവ കല്പദ്രുമ ഇവേപ്സിതമ് .
ആശു സംപാദയ+ത്യന്ത/രാത്മ-നാത്മനി ഖാ+ത്മികാ .. 16
നേദം ശൂന്യം ന ചാശൂന്യമിത്യവസ്തു ന തദ്വിദാമ് .
സർവശക്തിർഹി സാ ശക്തിർന തദ്വിദ്യത ഏവ തത് .. 17
തസ്മാത്സ്വനിശ്ചയേ യസ്മിന്യഃ സ്ഥിതഃ സ തഥാ തതഃ .

അവശ്യം ഫലമാപ്നോതി ന ചേദ്ബാല്യാന്നിവർതതേ .. 18
വിചാര്യ പണ്ഡിതൈഃ സാർധം ശ്രേഷ്ഠവസ്തുനി ധീമതാ .
സ രൂഢോ നിശ്ചയോ ഗ്രാഹ്യോ നേതരത്ര യഥാ തഥാ .. 19
സംഭവത്യുത്തമപ്രജ്ഞഃ ശാസ്ത്രതോ വ്യവഹാരതഃ .
യോ യത്ര നാമ തത്രാസൗ പണ്ഡിതസ്തം സമാശ്രയേത് .. 20
സതാം വിവദമാനാനാം സച്ഛാസ്ത്രവ്യവഹാരിണാമ് .
യഃ സമാഹ്ലാദകോ ഽനിന്ദ്യഃ സ ശ്രേഷ്ഠസ്തം സമാശ്രയേത് .. 21
സർവ ഏവാനിശം ശ്രേയോ ധാവന്തി പ്രാണിനോ ബലാത് .
പരിനിമ്നം പയാംസീവ തദ്വിചാര്യ സമാശ്രയേത് .. 22
കല്ലോലൈരുഹ്യമാനാനാം നൃണാം സംസാരസാഗരേ .
അജ്ഞാതാ ദിവസാ യാന്തി തൃണാനാമിവ ബിന്ദവഃ .. 23
ശ്രീരാമ ഉവാച .
ജഗത്പൂർവം ലതേവാപി വിശ്രാന്താ വിതതേ പദേ .
പൂർവാപരവിചാരേണ കേ പരാഭാവദർശിനഃ .. 24
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ജാതൗ ജാതൗ കതിപയേ വ്യപദേശ്യാ ഭവന്തി തേ .
യേഷാം യാന്തി പ്രകാശേന ദിവസാ ഭാസ്വതാമിവ .. 25
അധശ്ചോർധ്വം ച ധാവന്തശ്ചക്രാവർതവിവർതനൈഃ .
സർവേ തൃണവദുഹ്യന്തേ മൂഢാ മോഹഭവാമ്ബുധൗ .. 26
നഷ്ടാത്മസ്ഥിതയോ ഭോഗവഹ്നിഷു പ്രജ്വലന്ത്യലമ് .
ദേവാ ദിവി ദവേനാദ്രൗ ദഹ്യമാനാ ദ്രുമാ ഇവ .. 27
പാതിതാ മദസംപന്നാ ദാനവാ ദാനവാരിഭിഃ .
ഗജാ ഇവ നിരാലാനാ ഘോരേ നാരായണാവടേ .. 28
ന ഗന്ധമപി ഗന്ധർവാ ദർശയന്തി വിവേകജമ് .
ഗീതപീതപരാമർശാഃ സരന്തി ഹരിണാ ഇവ .. 29
വിദ്യാധരാശ്ച വിദ്യാനാമാധാരത്വേന മോഹിതാഃ .
സ്ഫുരിതാനാമുദാരാണാമപി കുർവന്തി നാദരമ് .. 30
യക്ഷാ വിക്ഷോഭിതഭുവോ ദക്ഷതാമക്ഷതാ ഇവ .
ദർശയന്ത്യസഹായേഷു ബാലവൃദ്ധാതുരേഷു ച .. 31
ദന്തിനാമിവ മത്താനാം രംഹസാ ഹരിണാരിണാ .
കൃതഃ കരിഷ്യസി ത്വം ച രാക്ഷസാനാം പരിക്ഷയമ് .. 32
ഭൃശം പിശാചാഃ പശ്യന്തി ഭൂതഭോജനചിന്തയാ .
ധൂമാന്ധകാരാനിലയാ ജ്വാലയാഹുതയോ യഥാ .. 33
നാഗജാലമൃണാലാനി മഗ്നാനി ധരണീതലേ .
നഗാനാമിവ മൂലാനി ജഡാനീവ സ്ഥിതാന്യലമ് .. 34
വിവരം ശരണം യേഷാം കീടാനാമിവ ഭൂതലേ .
തേഷാമസുരബാലാനാം വിവേകേഷു കഥൈവ കാ .. 35
അല്പമാത്രകണാർഥേന സംചരന്തി ദിവാനിശമ് .
പിപീലികാസധർമാണഃ പ്രായേണ പുരുഷാ അപി .. 36
സർവാസാം ഭൂതജാതീനാം വ്യഗ്രാണാം വ്യർഥദീർഘയാ .

ക്ഷീബാണാമിവ ഗച്ഛന്തി ദിവസാനി ദുരീഹയാ .. 37
ന കംചിത്സംസ്പൃശത്യന്തർവിവേകോ വിമലോ ജനമ് .
ജലേ്ഗാധേ നിപതിതം നിമജ്ജന്തം രജോ യഥാ .. 38
നീയന്തേ നിയമാധൂതാ മാനവാ മാനവായുഭിഃ .
കാമ്പികൈഃ സ്ഫുടതാപൂതാഃ കിരാരുനികരാ ഇവ .. 39
പാനഭോജനജമ്ബാലേ ഗഹനേ യോഗിനീഗണാഃ .
ദുർഗന്ധപല്വലോദ്ഗാരേ പതിതാഃ പാമരാ ഇവ .. 40
കേവലം യമച+ന്ദ്രേ+ന്ദ്ര/രുദ്രാർക/വരുണാനിലാഃ .
ജീവന്മുക്താ ഹരിബ്രഹ്മഗുരുശുക്രാനലാദയഃ .. 41
പ്രജാപതീനാം സപ്തർഷിദക്ഷാദ്യാഃ കശ്യപാദയഃ .
നാരദാദ്യാഃ കുമാരാദ്യാഃ സനകാദ്യാഃ സുരാത്മജാഃ .. 42
ദാനവാനാം ഹിരണ്യാക്ഷബലിപ്രഹ്ലാദശമ്ബരാഃ .
മയവൃത്രാന്ധനമുചികേശിപുത്രമുരാദയഃ .. 43
ബിഭീഷണാദ്യാ രക്ഷസ്സു പ്രഹസ്തേന്ദ്രജിദാദയഃ .
ശേഷതക്ഷകകർകോടമഹാപദ്മാദയോ്ഹിഷു .. 44
ബ്രഹ്മവിഷ്ണ്വിന്ദ്രലോകേഷു വാസ്തവ്യാ മുക്തദേഹിനഃ .
മുക്തസ്വഭാവാസ്തുഷിതാഃ സിദ്ധാഃ സാധ്യാശ്ച കേചന .. 45
മാനുഷേഷു ച രാജാനോ മുനയോ ബ്രാഹ്മണോത്തമാഃ .
ജീവന്മുക്താഃ സംഭവന്തി വിരലാസ്തു രഘൂദ്വഹ .. 46

ഭൂതാനി സന്തി സകലാനി ബഹൂനി ദിക്ഷു
ബോധാന്വിതാനി വിരലാനി ഭവന്തി കിംതു .
വൃക്ഷാ ഭവന്തി ഫലപല്ലവജാലയുക്താഃ
കല്പദ്രുമാസ്തു വിരലാഃ ഖലു സംഭവന്തി .. 47

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ വിവേകി-വിരലത്വ-വർണനം നാമ സപ്ത-നവതി-തമഃ സർഗഃ ..97..

ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
25.12.2023